

Tunnistetiedot poistettu

Käännös C-93/20 – 1

Asia C-93/20

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

25.2.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Bezirksgericht Schwechat (Schwechatin piirioikeus, Itävalta)

Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tekemispäivä:

13.2.2020

Kantaja:

JU

Vastaaja:

Air France Direktion für Österreich

PÄÄTÖS

ASIA:

kantaja

JU [–]

8010 Graz

[–]

[–]

[–]

vastaaja

Air France Direktion für Österreich [–]

1070 Wien

[–]

[–]

jossa riidan kohteena on:

639,00 euroa korkoineen ja kuluineen (vahingonkorvaus/vakuusvaatimus)

I.

Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan nojalla seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1. Onko eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämisestä tehdyn yleissopimuksen (Montrealin yleissopimus) 31 artiklan 2 kappaletta, luettuna yhdessä sen 31 artiklan 4 kappaleen kanssa, tulkittava siten, että kirjatun matkatavaran vahingoittumisesta ilma-aluksessa tai sellaisena aikana, jolloin kirjattu matkatavara oli rahdinkuljettajan huostassa, on tehtävä muistutus rahdinkuljettajalle matkatavaran luovutuksen viivästyessä joka tapauksessa viimeistään seitsemän päivän kuluessa siitä, kun matkatavara on asetettu vastaanottajan saataville, koska muussa tapauksessa kannevalta rahdinkuljettajaa vastaan on menetetty, paitsi jos rahdinkuljettaja on menetellyt petollisesti?
2. Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi: **[alkup. s. 2]**

Onko eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämisestä tehdyn yleissopimuksen (Montrealin yleissopimus) 31 artiklan 2 kappaletta, luettuna yhdessä sen 31 artiklan 4 kappaleen kanssa, tulkittava siten, että kirjatun matkatavaran vahingoittumisesta ilma-aluksessa tai sellaisena aikana, jolloin kirjattu matkatavara oli rahdinkuljettajan huostassa, on tehtävä muistutus rahdinkuljettajalle matkatavaran luovutuksen viivästyessä viimeistään 21 päivän kuluessa siitä, kun matkatavara on asetettu vastaanottajan saataville, koska muussa tapauksessa kannevalta rahdinkuljettajaa vastaan on menetetty, paitsi jos rahdinkuljettaja on menetellyt petollisesti?

II.

[–] [Asian käsittelyn lykkääminen]

PERUSTELUT

Asian kannalta merkitykselliset tosiseikat ja pääasian oikeudenkäynnin kohde

Kantaja lensi 24.6.2018 vastaajalta varaamallaan ja vastaajan rahdinkuljettajana suorittamalla lennolla AF 1139 Wienistä Pariisiin. Kantajan kyseiselle lennolle vastaajan Check In -luokulla Wienissä kirjattu matkatavara, joka on musta matkalaukku, luovutettiin kantajalle vasta myöhemmin 3.7.2018 sen jälkeen, kun hän oli palannut Wieniin. Itse matkalaukku ja siinä ollut sähköhammasharja olivat vahingoittuneet peruuttamattomasti sinä aikana, jona ne olivat vastaajan

huostassa. Kantaja teki vastaajalle muistutuksen matkalaukulle ja sähköhammasharjalle aiheutuneista vahingoista ensimmäisen kerran 20.7.2018 päivätyllä kirjeellä.

Kantaja vaati pääasiassa kyseessä olevassa kanteessa matkalaukulle ja sähköhammasharjalle aiheutuneiden vahinkojen johdosta 639 euron suuruista korvausta korkoineen ja kuluineen. Hän väitti tiivistetysti, että hänen matkalaukkunsa ja sähköhammasharjansa oli toimitettu hänelle pahasti vahingoittuneina. Hän on ottanut valokuvia vahingosta ja esittänyt vaatimuksensa Montrealin yleissopimuksen 31 artiklassa tarkoitetun 21 päivän pituisen määräajan kuluessa matkatavaran viivästyneestä luovuttamisesta.

Vastaaja riitauttaa kantajan vaatimuksen ja vaati kanteen hylkäämistä ja kantajan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Se on esittänyt olennaisilta osin, ettei kantaja vetoa vahinkoon matkatavaran viivästyneen luovuttamisen vuoksi vaan yksinomaan matkatavaran vahingoittumisen vuoksi. Tällaisessa tapauksessa muistutus on Montrealin yleissopimuksen 31 artiklan 2 kappaleen 1 virkkeen mukaan tehtävä rahdinkuljettajalle joka tapauksessa viimeistään seitsemän päivän kuluessa matkatavaran vastaanottamisesta. Jos muistutusta ei ole tehty kyseisen määräajan kuluessa, kannevalta rahdinkuljettajaa vastaan on Montrealin yleissopimuksen 31 artiklan 4 kappaleen mukaan menetetty. Kantajan olisi siis pitänyt tehdä viimeistään 10.7.2018 yksityiskohtainen muistutus, mitä hän ei kuitenkaan ole tehnyt.

Sovellettava unionin oikeus ja asiaa koskevat unionin oikeuden säännökset

Sekä Ranska että Itävalta ratifioivat Montrealin yleissopimuksen 28.6.2004. Euroopan yhteisö jätti 29.4.2004 yhdessä Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa ratifioimiskirjan alueellisena taloudellisen yhdentymisen järjestönä, joten kyseinen yleissopimus tuli myös Euroopan unionin osalta voimaan 28.6.2004 [– –]. Tästä seuraa, että Euroopan unionin tuomioistuimen on tulkittava Montrealin yleissopimusta. Unionin tuomioistuin tulkitsee vakiintuneessa oikeuskäytännössään jatkuvasti Montrealin yleissopimusta kansallisten tuomioistuinten esittämien ennakkoratkaisupyyntöjen johdosta (asiat C-344/04 IATA ja ELFAA; C-63/09 Walz; C-6/14 Wucher Helicopter ja Euro-Aviation Versicherung; C-240/14 Prüller-Frey)

Montrealin yleissopimus sisältää muun muassa seuraavat määräykset:

- 17 artiklan 2 kappale: Rahdinkuljettaja on vastuussa kirjatun matkatavaran tuhoutumisesta, katoamisesta tai vahingoittumisesta aiheutuneesta vahingosta ainoastaan sillä edellytyksellä, että tuhoutumisen, katoamisen tai vahingoittumisen aiheuttanut tapahtuma sattui ilma-aluksessa tai sellaisena aikana, jolloin kirjattu matkatavara oli rahdinkuljettajan huostassa. Rahdinkuljettaja ei kuitenkaan ole vastuussa, jos ja siinä määrin kuin vahinko aiheutui matkatavaran omasta viasta, laadusta tai puutteellisuudesta. Käsimatkatavaran osalta,

henkilökohtaiset tavarat mukaan luettuina, rahdinkuljettaja on vastuussa, jos vahinko aiheutui rahdinkuljettajan taikka sen palveluksessa olevan henkilön tai asiamiehen huolimattomuudesta.

- 19 artikla: Rahdinkuljettaja on vastuussa vahingosta, joka on aiheutunut viivästyksestä matkustajien, matkatavaran tai tavarankuljetuksen aikana. Rahdinkuljettaja ei kuitenkaan ole vastuussa viivästyksestä aiheutuneesta vahingosta, jos se näyttää toteen, että rahdinkuljettaja ja sen palveluksessa olevat henkilöt ja asiamiehet ryhtyivät vahingon välttämiseksi kaikkiin toimenpiteisiin, joita on voitu kohtuudella edellyttää, tai jos niiden on ollut mahdotonta ryhtyä tällaisiin toimenpiteisiin.
- 31 artiklan 2 kappale: Vastaanottajan on tehtävä vahinkoa koskeva muistutus rahdinkuljettajalle heti kun vahinko on havaittu, kuitenkin kirjattuna matkatavaran osalta viimeistään seitsemän ja tavarankuljetuksen osalta viimeistään neljäntoista päivän kuluessa vastaanottamispäivästä. **[alkup. s. 4]** Viivästyminen koskeva muistutus on tehtävä viimeistään kahdenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun matkatavara tai tavara on asetettu hänen saatavilleen.
- 31 artiklan 4 kappale: Jos muistutusta ei ole tehty edellä mainittujen määräaikaisten kuluessa, kannevalta rahdinkuljettajaa vastaan on menetetty, paitsi jos rahdinkuljettaja on menetellyt petollisesti.

Asian käsittelyyn tähän mennessä osallistuneiden oikeusasteiden arvioinnit ja asianosaisten näkemykset

Kantaja katsoo, että Montrealin yleissopimuksen 31 artiklan 2 kappaleen toisesta virkkeestä on pääteltävä, että jos matkatavaran luovutus on viivästynyt, muistutus on tehtävä viimeistään 21 päivän kuluessa riippumatta siitä, mistä vahingon lajista on kyse. Vastaja sitä vastoin katsoo, että matkatavaran vahingoittuessa vastaanottajan on joka tapauksessa tehtävä vahinkoa koskeva muistutus viimeistään seitsemän päivän kuluessa. Se vertaa niitä oikeusperustoja, joista säädetään yhtäältä Montrealin yleissopimuksen 17 ja 18 artiklassa, jotka koskevat tavaroille ja matkatavarakuljetukselle aiheutuneita vahinkoja, ja toisaalta mainitun yleissopimuksen 19 artiklassa, joka koskee viivästyminen aiheutuneita vahinkoja, kumpaankin Montrealin yleissopimuksen 31 artiklan 2 kappaleessa säänneltyyn määräaikaan muistutuksen tekemiselle. Se päättelee tästä, että kyseinen määräys on ymmärrettävä siten, että omaisuusvahinkoon on vedottava kyseisen määräyksen ensimmäisen virkkeen mukaan viimeistään seitsemän päivän kuluessa ja viivästyminen aiheutuneeseen vahinkoon on vedottava toisen virkkeen mukaan viimeistään 21 päivän kuluessa.

Ensimmäisessä oikeusasteessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin yhtyi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olennaisilta osin vastaajan esittämään näkemykseen ja hylkäsi kannevaatimuksen. Se totesi, että muistutuksen tekemistä

koskevan velvollisuuden tarkoituksena on, että rahdinkuljettaja saa kohtuullisessa ajassa varmuuden siitä, esitetäänkö sille vaatimuksia. Matkatavaran vahingoituttua rahdinkuljettajalla ei myöskään ole luovuttamisen jälkeen juurikaan enää mahdollisuutta todeta, onko vahinko, johon vedotaan myöhemmin, aiheutunut todellakin jo ennen luovutusta. Koska vastaanottaja voi havaita matkatavaralle aiheutuneet vahingot yleensä heti niiden vastaanottamisen jälkeen, matkatavaran vahingoittumisesta johtuvien korvausvaatimusten osalta on voitu vahvistaa lyhyt seitsemän päivän pituinen määräaika muistutuksen tekemiselle. Kun viivästyneenä luovutettu matkatavara on vahingoittunut, vastaanottajalla on luovutushetkestä lähtien samat tarkastusmahdollisuudet kuin siinä tapauksessa, että matkatavara olisi luovutettu ajoissa. Jos pidempää 21 päivän pituista määräaika sovellettaisiin myös tällaisessa tapauksessa, jossa vaatimuksen perustana ei ole juuri viivästyksestä aiheutunut vahinko, tämä johtaisi perusteettomaan eron tekemiseen. Montrealin yleissopimuksen 31 artiklan 2 kappaleen toista virkettä on tämän johdosta tulkittava siten, että se liittyy vain viivästyksestä aiheutuneeseen vahinkoon. Montrealin yleissopimuksen 31 artiklan 2 kappaleen soveltaminen riippuu tarkoituksensa mukaan erilaisista vahingon syistä, ja siinä säädetään niiden osalta erilaisista määräajoista muistutuksen tekemiselle. **[alkup. s. 5]** Edellä mainituista syistä määräaika on matkatavaran vahingoittumisesta aiheutuneiden vahinkojen osalta lyhyempi ja matkatavaran viivästyksestä aiheutuneiden vahinkojen osalta pidempi.

Kantaja haki tähän tuomioon muutosta. Muutoksenhakutuomioistuimena Landesgericht Korneuburg (Korneuburgissa sijaitseva osavaltion tuomioistuin) kumosi valituksenalaisen tuomion ja palautti asian ensimmäiseen oikeusasteeseen, jotta tämä selvittäisi asiaa edelleen ja ratkaisisi sen tämän jälkeen uudelleen. Se katsoi tältä osin, että Montrealin yleissopimuksen 31 artiklan 2 kappaleessa ei ole kyse vahingoittumisesta tai viivästyisestä aiheutuneista vahingoista vaan siinä säädetään erilaisista määräajoista kirjatulle matkatavaralle ja rahtina kuljetetulle tavaralle aiheutuneiden vahinkojen osalta. Kyseisessä määräyksessä määrätään lopuksi, että viivästyystapauksessa määräaika on 21 päivää. Valituksen vastapuolen tekemä luokittelu yksittäisten oikeusperustojen mukaan ei käy ilmi sanamuodosta. Myöskään muistutuksen tarkoituksen arvioinnin perusteella ei ole mahdollista päästä mihinkään tiettyyn tulkinnan tulokseen. Vahinkoa koskevan muistutuksen tarkoituksena on antaa rahdinkuljettajalle kohtuullisessa ajassa mahdollisuus saada selvyys siihen, esitetäänkö sille vaatimuksia Montrealin yleissopimuksen nojalla, jotta se voi toteuttaa ajoissa todisteiden säilyttämiseen tähtäviä toimenpiteitä. Velvollisuudella tehdä muistutus on siten selventävä tehtävä. [– –] Sillä pyritään mahdollistamaan se, että rahdinkuljettaja voi hyvissä ajoin ottaa säilöön asian kannalta merkitykselliset todisteet. Jos rahdinkuljettaja on tietoinen vahingoittumisesta tai viivästyisestä, velvollisuutta tehdä muistutus ei ole, koska vahingosta tehdyn muistutuksen tarkoituksena on antaa rahdinkuljettajalle mahdollisimman nopeasti tieto vahingosta ja antaa sille tilaisuus suorittaa vahinkoa koskevat toteamukset, joten vahingosta tehty muistutus olisi silloin, kun rahdinkuljettaja on tietoinen vahingosta, pelkkä muodollisuus [– –]. Rahdinkuljettajan tilanne on erilainen yhtäältä silloin, kun matkatavara on vahingoittunut, ja toisaalta silloin, kun matkatavaran luovutus on viivästynyt: jos

matkatavara luovutetaan ajoissa, mutta ilman tietoa siitä, että se on vahingoittunut, rahdinkuljettaja olettaa, että kuljetussopimus on täytetty virheettömästi. Jos matkatavara on vahingoittunut, rahdinkuljettajalla on näin ollen ymmärrettävä intressi siihen, että se saa nopeasti tiedon sopimuksen virheellisestä täyttämisestä, koska se voi vain siinä tapauksessa säilyttää merkitykselliset todisteet. Jos sitä vastoin matkatavaran luovutus on jo viivästynyt, rahdinkuljettajan on oletettava, että se joutuu jo pelkästään tästä syystä vastuuseen viivästyksestä aiheutuneesta vahingosta. Pelkästään tästä syystä sen on tämän jälkeen varmistuttava siitä, että se säilyttää merkitykselliset todisteet. On myös ymmärrettävää, että jos matkatavara luovutetaan viivästyneenä, vahingoittumisen todennäköisyys on suurempi. Todisteiden säilyttäminen on myös tästä syystä rahdinkuljettajan etujen mukaista. Vastaanottajalle asetetut vaatimukset, joiden mukaan rahtitavara on tarkastettava ja vastaavasti vahinkoa koskeva muistutus rahdinkuljettajalle on tehtävä erityisen nopeasti, jotta rahdinkuljettajalle tehdään selväksi, että [alkup. s. 6] se voi joutua vahingonkorvausvaatimusten kohteeksi, eivät ole silloin, kun lentokuljetussopimusta on rikottu aiemmin, yhtä tiukkoja kuin silloin, kun lentokuljetussopimus on täytetty määräajassa. On siis hyvin todennäköistä, että viivästystilanteessa muistutus on riittävää tehdä 21 päivän kuluessa myös matkatavaran vahingoittumisen osalta. Muutoksenhakutuomioistuimen näkemyksen mukaan ei ole välttämättä järkevää selvittää, minkä takia lentoliikenteen harjoittajalla voitaisiin katsoa olevan intressi siihen, että sen on saatava pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa viivästystapauksessa tieto viivästyisestä aiheutuneesta vahingosta vasta 21 päivän kuluessa, mutta matkatavaran vahingoituessa jo seitsemän päivän kuluessa. Toisaalta matkustajien yhdenvertaista kohtelua koskeva perustelu puoltaa sitä, että muistutuksen tekemiselle asetettua määräaikaa tulkitaan viivästyisestä aiheutuneen vahingon tapauksessa yhtenäisesti kaikkien matkustajien osalta, koska matkustajien näkökulmasta ei ole mitään syytä sille, miksi matkustajalle annetaan silloin, kun luovutus on viivästynyt, paljon enemmän aikaa tehdä muistutus vahingoittumisesta aiheutuneiden vahinkojen osalta.

Loppuhuomautukset

Pääasian ratkaisu riippuu Montrealin yleissopimuksen 31 artiklan 2 ja 4 kappaleen tulkinnasta. Tosiseikoista ilmenee, että kantaja on tehnyt muistutuksen seitsemän päivän määräajan päättymisen jälkeen mutta 21 päivän määräajan kuluessa. Jos esillä olevan asian kaltaisessa tilanteessa sovelletaan seitsemän päivän määräaikaa, 31 artiklan 4 kappaleesta seuraisi, että vastaajaa vastaan ei voida nostaa kannetta ja kanne olisi näin ollen hylättävä.

[– –] [Oikeus esittää ennakkoratkaisupyyntö]

[– –] [Asian käsittelyn lykkääminen]

Bezirksgericht Schwechat, [– –]

Schwechat, 13.2.2020

[– –]

[--]

TYÖASIAKIRJA